

De melkboer en de geschiedenis

VERA DUA

John Vandaele, *De melkboer en de geschiedenis*, EPO, 2022, 478 pp.

Met *De melkboer en de geschiedenis* neemt John Vandaele ons mee op een reis door de tijd. Een reis die start in de eerste helft van de 20ste eeuw bij zijn grootouders in het verre West-Vlaanderen en loopt tot in de bruisende Herberg in Gent vandaag.

De auteur vertelt over cruciale gebeurtenissen in zijn leven, geeft daarbij inkijk in zijn persoonlijke zieleroerselen, en schetst ook de veranderingen in zijn directe omgeving. Eerst op de Schardouwhoeve in Izegem, later in Gent, waar hij na een turbulente studententijd zijn eerste stappen zet in de journalistiek en een gezin sticht. Bij elke periode wordt uitgezoomd naar belangrijke gebeurtenissen op het wereldtoneel en worden verbanden gelegd die ons de huidige internationale situatie beter doen begrijpen.

Het boek leest dus als een soort literaire lasagne: zijn persoonlijke geschiedenis wordt afgewisseld met de evoluties in Gent en Vlaanderen met daarbovenop telkens een laag wereldgeschiedenis. Die verfrissende gelaagdheid zorgt voor een grotere betrokkenheid van de lezer bij het verhaal en is

ook een welgekomen afwisseling bij het soms zware feitenrelaas van de politieke gebeurtenissen.

Zeker voor leeftijdsgenoten zorgt dit boek ook voor leuke herkenningmomenten: hoe werklozen nog moesten ‘gaan stempelen’ in een stempellokaal, hoe we allemaal samen de krant *De Morgen* gered hebben, het pandinistisch bevrijdingsfront, de eerste gsm’s en laptops die hun intrede deden, het internet dat meteen duizenden informatiedeuren opende... allemaal fijne faits divers die de lezer een brede glimlach ontlokken.

En voor wie van Gent houdt: dit boek is tevens een ode aan deze stad, die voor hem de poort naar de wereld was. Hij heeft hier niet alleen gestudeerd, hij leerde hier ook de liefde kennen, er zijn de vele hechte vriendschappen, het was telkens weer de thuishaven na zijn vele reizen en het is hier dat hij mee de basis legde van het warme buurtleven in de Machariuswijk.

Maar het is toch vooral de gedreven journalist die de toon zet en ons in elk hoofdstuk inzicht geeft in de mondiale evoluties. Zo wordt uitgebreid uitgelegd

hoe uit de hel van de wereldoorlogen een nieuwe wereldorde groeide, waarbij overheden zich bewust moeiden met het economisch systeem. Dit vormde in het westen de basis voor de welvaartsstaat die in de naoorlogse periode zorgde voor stabiliteit en relatieve welstand.

Die gouden jaren van consumeren bleken echter de prelude te zijn van een doorgeslagen neoliberalisme, waarbij alles moest wijken voor rijkdom en winstmaximalisatie onder het motto: *'greed is good'*. Zeker in de VS zorgde dit voor een sterk toegenomen ongelijkheid die finaal uitmondde in de bankencrisis.

Uiteraard is deze wereldgeschiedenis in vogelvlucht niet volledig. De auteur heeft keuzes gemaakt en zich toegespitst op wat hij belangrijk vindt: de sociaal-economische mijlpalen, de eerste tekenen van de klimaatcrisis en het biodiversiteitsverlies, de drama's in Afrika en de opkomst van het moslimradicalisme in het Oosten.

Opmerkelijk is dat er bij elke periode bijzondere aandacht is voor wat er gebeurde in China, een land dat John Vandaele ook een aantal keren bezocht heeft. Je voelt duidelijk dat hij een bijzondere interesse heeft voor deze economische reus en met enige jaloezie kijkt naar de manier waarop de Staat daar de economie aanstuurt en langetermijndoelen vlot haalt. Maar hij is niet blind voor de prijs die daarvoor wordt betaald op vlak van democratie.

Het is een boek waar je met plezier induikt, en de ontelbare feiten en feitjes helpen om bepaalde evoluties beter te begrijpen, doen dikwijls ook een belletje rinkelen of geven een prikkelend aha-gevoel. Herhaaldelijk had ik bij het lezen de reflex om iets te googlen vanuit de gedachte: hoe zat dat nu weer in elkaar?

Wie vreest dat een boek waarin de wereldgeschiedenis van de voorbije zestig jaar wordt beschreven, overloopt van pessimisme kan ik geruststellen. John Vandaele gelooft dat de toekomst beter kan worden na de jarenlange 'neoliberale verdwazing', maar dan moet de overheid een veel sterkere positie innemen tegenover de markt. Voor hem zijn een sturende staat, objectief geïnformeerde burgers en een sterke, onafhankelijke pers essentiële

ingrediënten om onze samenleving op het juiste pad te brengen. En vanuit zijn ervaring zowel bij Energient, de burgercoöperatie voor hernieuwbare energie als de buurtwerking van Sint-Macharius, is het logisch dat hij ook een overtuigend pleidooi houdt om meer beroep te doen op de levende krachten in de samenleving, 'want zij maken alle deel uit van die grootse strijd, elk van ons kan er elke dag aan werken'. Met dit boek heeft John Vandaele in ieder geval een sterke bijdrage aan die strijd geleverd.